

Sloop van het pand aan de Hoge Naarderweg 95, december 1976. (coll SAGV)

Woningen voor buitenlanders midden in de villawijk

Gertrude de Raad

Te midden van fraaie villa's aan de Hoge Naarderweg, een beetje van de weg af gelegen, staan vier woningblokken uit begin jaren tachtig. Tegenwoordig is dit een woonvoorziening voor begeleid wonen, maar oorspronkelijk waren deze woningen gebouwd als huisvesting voor buitenlandse werknemers. Het plan zorgde destijds voor veel onrust in de buurt. Omwonenden maakten bezwaar tot aan de Raad van State. Wat hielden de bezwaren in en in hoeverre hadden zij te maken met de te huisvesten personen?

Nieuwbouwplan Naarderweg 95

In 1977 werd het plan bekendgemaakt om op het terrein van de gesloopte villa d'Rustenburgh aan de Hoge Naarderweg 95 achttien kleinere en vier grote eengezinswoningen te bouwen. De woningen waren bedoeld voor buitenlandse werknemers. Er zouden in totaal rond de zeventig mensen in gehuisvest kunnen worden. Villa d'Rustenburgh had al enige jaren dezelfde bestemming

en de gemeente bracht het dan ook als vervangende nieuwbouw.

Buitenlandse werknemers woonden destijds veelal in brandgevaarlijke pensions. De leefomstandigheden waren slecht te noemen. Er was dus dringend woonruimte nodig. In de vier grote eengezinswoningen konden gezinnen wonen. Als een buitenlandse werknemer langer dan één jaar in Nederland verbleef, kon hij

zijn gezin laten overkomen. Nadat het gezin dan aan de Nederlandse leefomstandigheden gewend zou zijn, zo schreef de gemeente, kon het doorstromen naar een normale woning en plaatsmaken voor nieuwe opvang. Aan de sociale en maatschappelijke begeleiding van de bewoners zou extra aandacht besteed worden. Het bouwplan werd met rijkssteun uitgevoerd door de Woningbouwvereniging van Erfgooiers, naar een ontwerp van het architectenbureau Van Ancum.

Bezwaar buurtbewoners

Tegen het nieuwbouwplan kwam een drietal bezwaarschriften binnen, waarvan één ondertekend door 22 omwonenden. De 22 bezwaarden vonden de woningbouw niet in de omgeving passen. Het groen zou aangetast worden, het verkeer zou sterk toenemen en er waren te weinig parkeermogelijkheden gepland. Volgens hen zou het nieuwe project de wijk tot een buitenlandse wijk

maken, wat de waarde van huizen zou doen dalen, want *wat is een huis waard in een verpauperende wijk?* De rust zou uit de wijk verdwijnen *aangezien de buitenlandse werknemers heel anders leven dan de Nederlander, b.v. veel meer buitenshuis met alle geluidsoverlast van dien.*

De 22 bezwaarden maakten zich ook zorgen om de buitenlandse werknemers zelf. Als deze mensen weer bij elkaar gezet werden, konden zij niet goed integreren. Als de intensieve bebouwing dan echt nodig was gezien de woningnood, dan vonden zij het op z'n minst redelijk om rekening te houden met de belangen van de omwonenden door de nieuwe woningen te laten bewonen door in de omgeving passende gezinnen. Ook vonden zij het ontoelaatbaar en discriminerend om de beschikbaar komende woonruimte alleen voor buitenlanders te bestemmen, terwijl er ook veel andere Hilversumse woningzoekenden waren.

Later in de AROB-bezwaarschriftenprocedure stelden de

Demonstratie van buitenlandse werknemers met spandoeken voor het raadhuis, mei 1981. (Foto Stevens, coll SAGV)

bezwaarden dat zij dezelfde bezwaren zouden hebben als er autochtone Nederlanders kwamen wonen maar dat het feit dat hier een groep mensen met een afwijkende cultuur, sociaal en religieus levenspatroon wordt gehuisvest, het geheel natuurlijk wel een extra accent geeft. Ook brachten ze nog in dat de gemeente de extreem dure villagrond beter kon verkopen en met de opbrengst veel meer kon doen voor de ingezetenen van Hilversum.

Reactie gemeente op bezwaar

Het college van B&W wees alle bezwaren van de hand. Het college vond de bebouwing niet in strijd met de omgeving en stelde dat zijn beleid juist gericht was op sociale integratie van de buitenlanders in de Hilversumse samenleving. De urgentie uit het oogpunt van volkshuisvesting was dusdanig, dat de bezwaren ongegrond verklaard werden.

Ten aanzien van de zorgen over verpaupering reageerde

het college: *We delen niet uw vrees voor verpaupering van de wijk door herhuisvesting van buitenlanders op het onderhavige perceel als gevolg van hun handelingen of gedrag. We moeten als gemeenschap nu eenmaal leven met anderen tezamen op een beperkt grondgebied en elke burger zal in beginsel als gevolg van die omstandigheid een zeker ongerief bij zijn woongenot moeten dulden.*

Duidelijke irritatie spreekt uit het resumé aan het eind van de reactie op het bezwaar: *De achtergrond van uw bezwaren is meer te vinden in de aard van de te huisvesten personen dan dat u bezwaren hebt tegen 't bouwplan als zodanig. Uw gehele motivering is daarop gebaseerd. Buitenlandse werknemers zijn echter ook ingezetenen van Hilversum en ons college tracht naar beste weten de huisvestingsbelangen van alle ingezetenen naar evenredigheid te behartigen.*

Discussie in de media

Ook in de media werd de kwestie breed uitgemeten.

In het Hilversums Informatie- en Kommunikatieblad (HIK) werd opgeroepen te reageren op de bezwaren van de omwonenden. In de HIK van 10 maart 1978 schreef mej. C. Muller: Die mensen passen niet in onze wijken, ze zouden zich er immers niet thuis voelen. Indien we een invasie van buitenlanders zouden krijgen te verduren, zullen onze wijken verpauperen en zal bovendien de waarde van onze woningen drastisch verminderen. Neen, laat die buitenlanders maar in hun eigen (achter)buurten over het spoor en in de Oosterstraten blijven. Daar zitten ze best!

Hierop kwamen vele reacties. Sommigen waren het wel met haar eens wat betreft de buitenlanders maar hadden vooral commentaar op haar opmerking over de buurten over het spoor en de Oosterstraten. Anderen waren het überhaupt niet met haar eens. Zo ook Trudy Speet in de HIK van 17 maart 1978: Kom mej. C. stap eens een keertje over de drempel van uw eigen beschaving naar de beschaving van een buitenlander. U zult er veel van leren. Hoe zou u het vinden als uw vader duizenden kilometers ver moest werken om u van het nodige voedsel en kleding te voorzien en dat er dan zo'n 'dametje' van dat land zou zeggen: Stop hem maar in 'n achterbuurt want daar zit 'ie best'?

Een bewoner van de Hoge Naarderweg schreef in de HIK op 14 februari 1978 als reactie op de bezwaren van de omwonden: [de bewoners aan de Hoge Naarderweg] willen wel

profiteren van het werk van de gastarbeiders, ook nog wel toegeven dat deze mensen recht hebben op een dak boven hun hoofd, maar accepteren dat er gastarbeiders bij je in de straat komen wonen is blijkbaar het toppunt van tolerantie en daarom teveel gevraagd. Deze mentaliteit zal zeker tot waardevermindering van de huizen aan de Hoge Naarderweg bijdragen.

Gerard Nijland reageerde namens de Stichting Buitenlandse Werknemers op de bezwaren uit de buurt. Hier blijkt maar weer duidelijk discriminatie uit van de gastarbeider maar dat zie je wel meer, zoals advertenties 'kamer te huur, liefst geen buitenlanders'... Het is natuurlijk een onzinnig argument dat de buurt achteruit zou gaan. Misschien hebben die zestig mensen die er komen, samen twintig auto's. Die bezwaren komen bij mij allemaal een beetje racistisch over.

Te duur

Het ironische is dat de woningen uiteindelijk niet zo in trek bleken bij de buitenlandse werknemers. De huurprijzen werden te hoog bevonden. De huizen aan de Hoge Naarderweg 95 moesten 975 gulden per maand opbrengen, alles inclusief. De kosten konden worden gedeeld door de bewoners van elke eenheid. Vanwege de onvoldoende interesse van Marokkanen en Turken werd besloten een blokje van zes woningen aan niet-buitenlanders beschikbaar te stellen.

De nieuwbouw aan de Hoge Naarderweg, november 1982. (coll SAGV)

BRON

Streekarchief Gooi en Vechtstreek, SAGV160 Archief van het gemeentebestuur en van de secretarie van de gemeente Hilversum 1970-1979, inv.nr. 2591.